

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
MAŁOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW RP
OKRĘGOWA RADA IZBY

Kraków, 20 maja 2023 r.

Opinia nr ZR 252

Zespołu Rzeczoznawców
przy Radzie Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP

Treść pytania:

1. Czy przy analizie przesłania należy uwzględniać elementy kubaturowe znajdujące się ponad oknem badanego pomieszczenia przeznaczonego na pobyt ludzi – takie jak balkony, okapy, gzymsy itp?

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

§ 13. 1. Odległość budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi od innych obiektów powinna umożliwiać naturalne oświetlenie tych pomieszczeń – co uznaje się za spełnione, jeżeli:

1) między ramionami kąta 60°, wyznaczonego w płaszczyźnie poziomej, z wierzchołkiem usytuowanym w wewnętrznym licu ściany na osi okna pomieszczenia przesłanianego, nie znajduje się przesłaniająca część tego samego budynku lub inny obiekt przesłaniający w odległości mniejszej niż:

- a) wysokość przesłania – dla obiektów przesłaniających o wysokości do 35 m,
- b) 35 m – dla obiektów przesłaniających o wysokości ponad 35 m;

2) zostały zachowane wymagania, o których mowa w § 57 i 60.

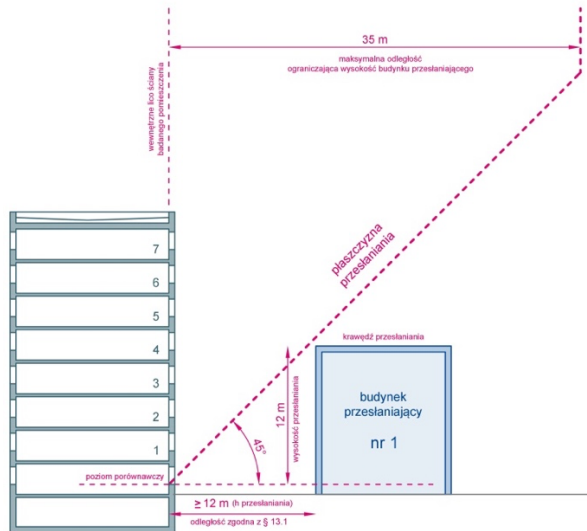
2. Wysokość przesłania, o której mowa w ust. 1 pkt 1, mierzy się od poziomu dolnej krawędzi najniższej położonych okien budynku przesłanianego do poziomu najwyższej zacieniającej krawędzi obiektu przesłaniającego lub jego przesłaniającej części.

3. Dopuszcza się sytuowanie obiektu przesłaniającego w odległości nie mniejszej niż 10 m od okna pomieszczenia przesłanianego, takiego jak maszty, komin, wieża lub inny obiekt budowlany, bez ograniczenia jego wysokości, lecz o szerokości przesłaniającej nie większej niż 3 m, mierząc ją równoległe do płaszczyzny okna.

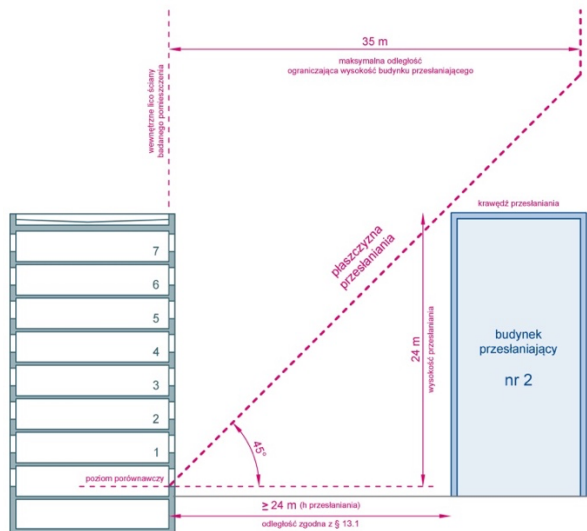
4. Odległości, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą być zmniejszone nie więcej niż o połowę w zabudowie śródmiejskiej.

Opinia Zespołu Rzeczoznawców:

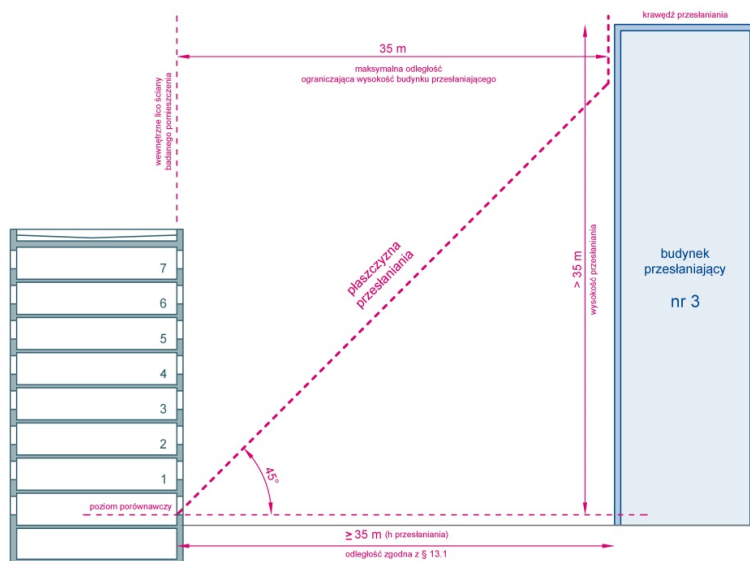
Na wstępie należy zauważyć, że regulacje dotyczące naturalnego oświetlenia pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, dotyczą co do zasady zachowania minimalnych odległości pomiędzy budynkami – cyt.: **odległość budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi od innych obiektów** (kubaturowych *przyp. red.*)... Oznacza to, że przepis § 13 WT dotyczący *naturalnego oświetlenia pomieszczeń*, należy do kategorii przepisów regulujących minimalne wzajemne odległości pomiędzy budynkami lub pomiędzy budynkami a elementami infrastruktury technicznej. W przeciwieństwie jednak do pozostałych przepisów dotyczących – np. odległości budynku od granicy działki budowlanej (§ 12 WT), miejsc postojowych (§ 19 WT), śmietników (§ 23 WT) lub innych budynków ze względu na zachowanie bezpieczeństwa pożarowego (§ 271 WT) – regulujących minimalne odległości w sposób „sztywny” – przepisy dotyczące kwestii naturalnego oświetlenia uzależniają minimalną odległość pomiędzy budynkami od względnej wysokości budynku przesłaniającego. A zatem odległości te są zmienne (wynikowe). Zależność tę, przedstawioną na poniższych ilustracjach, można w uproszczeniu opisać w sposób następujący: budynek przesłaniający badane okno, powinien stać w odległości wprost proporcjonalnej do wysokości przesłania, obliczanej od poziomu dolnej krawędzi badanego okna do górnej krawędzi przesłania budynku przesłaniającego. Tak więc budynek o wysokości przesłania równej 12 m powinien stać w odległości nie mniejszej niż 12 m od budynku przesłanianego, budynek o wysokości przesłania równej 24 m – w odległości nie mniejszej niż 24 m – itd.

rys. 1 Odległość budynku przesłaniającego o wysokości przesłaniania równej 12 m.

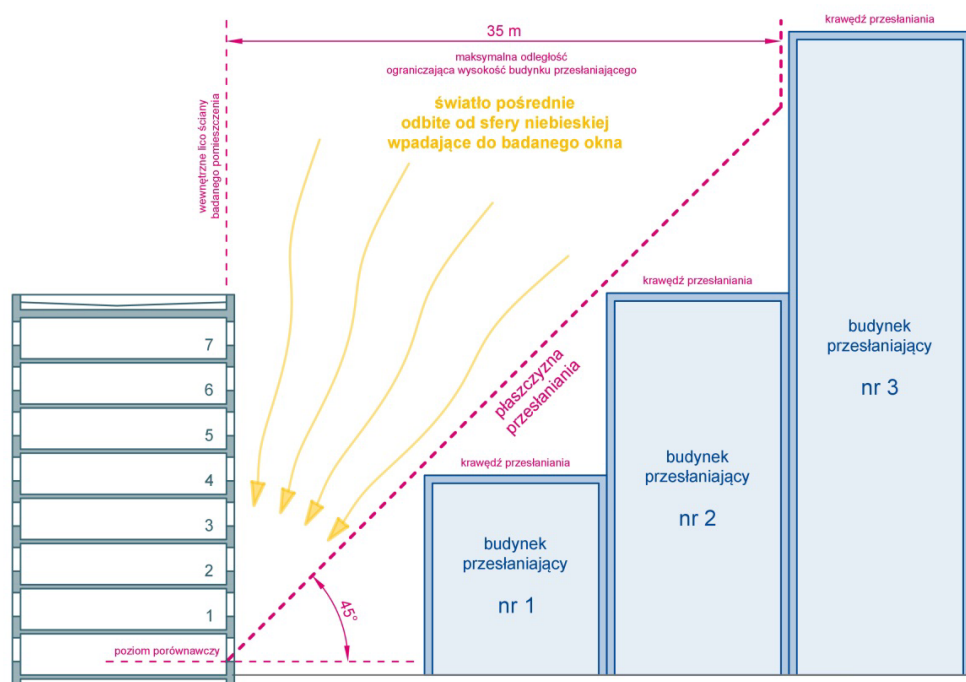

rys. 2 Odległość budynku przesłaniającego o wysokości przesłaniania równej 24 m.

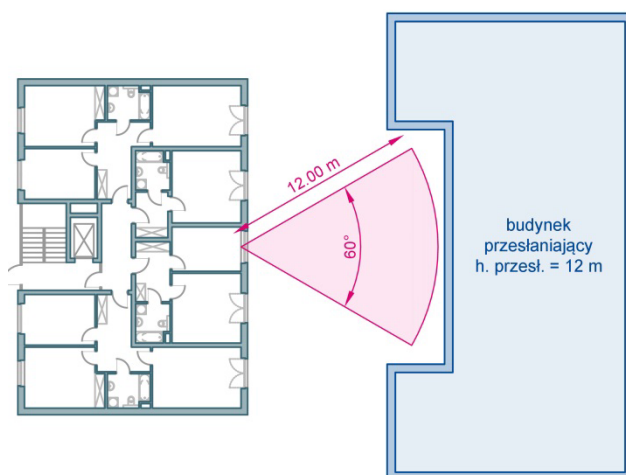

rys. 3 Odległość budynku przesłaniającego o wysokości przesłaniania większej niż 35 m.

Należy zauważyć, że przepis § 13 mówi o **naturalnym oświetleniu** pomieszczeń, ale nie o ich nasłonecznieniu. Wynika stąd, że naturalne oświetlenie należy zapewnić wszystkim pomieszczeniom przeznaczonym na pobyt ludzi, niezależnie od ich ekspozycji względem stron świata. Tak więc dotyczy ono w takim samym stopniu okien północnych, które oświetlone są jedynie rozproszonym światłem dziennym, jak i okien południowych, które zazwyczaj są dodatkowo oświetlone poprzez bezpośredni dostęp do promieni słonecznych. Jest zatem oczywiste, że warunek naturalnego oświetlenia dotyczy pewnej **zryczałtowanej, niemierzalnej porcji światła dziennego (rozproszonego)**, która powinna wpaść do badanego pomieszczenia ponad górnymi krawędziami budynków (attykami, okapami) znajdujących się naprzeciwko badanego okna. Zależność tę przedstawiono na poniższym rysunku nr 4.

rys. 4 Wizualizacja oświetlenia pomieszczenia przeznaczonego na pobyt ludzi – widok w przekroju poprzecznym

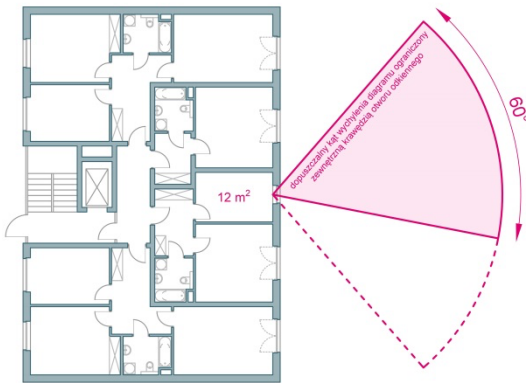

rys. 5 Wizualizacja oświetlenia pomieszczenia przeznaczonego na pobyt ludzi – widok rzutu

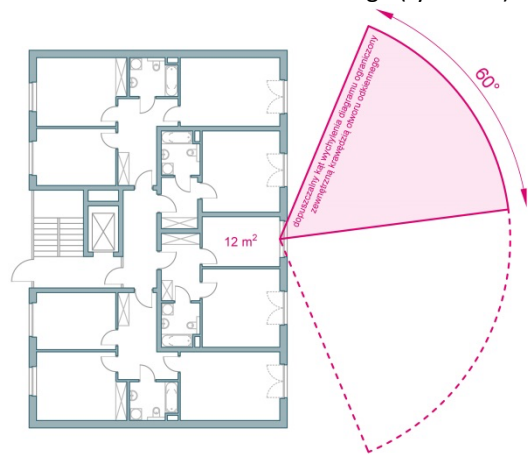
Przestrzeń, powyżej której światło wpada do badanego okna, w rzucie poziomym ograniczona jest ramionami kąta 60° . Oznacza to, że budynek przesłaniający **może stać** w odległości mniejszej niż wysokość przesłaniającego, pod warunkiem, że górna krawędź budynku przesłaniającego (np. attyka) nie przecina tak wykreślonego kąta 60° – rysunek nr 5.

Wynika stąd, że analiza naturalnego oświetlenia okna badanego pomieszczenia powinna wykazać **brak przesłaniającego** tego okna przez – cyt.: (...) *przesłaniającą część tego samego budynku lub innego obiektu przesłaniającego* (innego budynku *przyp. red.*). Warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli poszczególne krawędzie przesłaniającego znajdują się względem badanego okna w odległości nie mniejszej niż wysokość przesłaniającego.

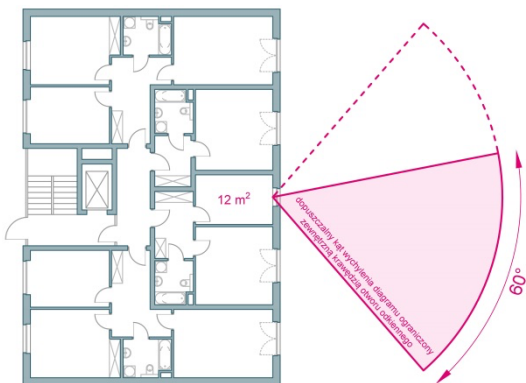
Należy zauważyć, że faktyczna ilość światła wpadająca do badanego pomieszczenia, uzależniona jest m.in. od ekspozycji ściany badanego pomieszczenia względem stron świata, jak i szerokości i wysokości okna tego pomieszczenia. Na poniższych ilustracjach przedstawiono parametr naturalnego oświetlenia dla pomieszczenia o powierzchni 12 m^2 , w którym szerokość okna w pierwszym przypadku wynosi $1,0\text{ m}$, a w drugim $2,0\text{ m}$. Kąt 60° (z wierzchołkiem usytuowanym w wewnętrznym licu ściany na osi okna) może być wychylony na jedną lub drugą stronę okna, ale w taki sposób, ażeby żadne z ramion kąta nie przecinało narożnika otworu okiennego (rys. 7–11).

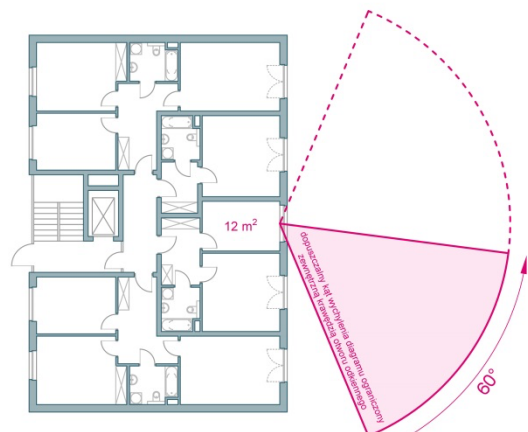
rys. 6 Maks. wychylenie kąta oświetlenia badanego pom. – dla okna o szer. $1,0\text{ m}$

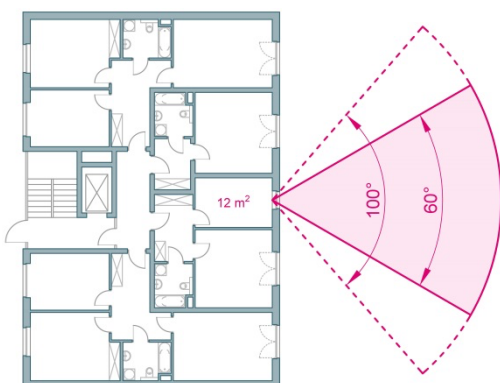
rys. 7 Maks. wychylenie kąta oświetlenia badanego pom. – dla okna o szer. $2,0\text{ m}$

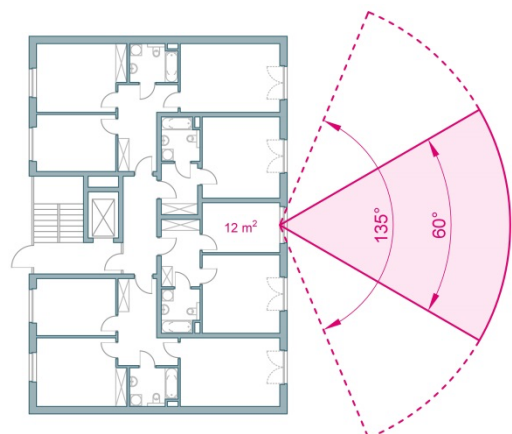
rys. 8 Maks. wychylenie kąta oświetlenia badanego pom. – dla okna o szer. $1,0\text{ m}$

rys. 9 Maks. wychylenie kąta oświetlenia badanego pom. – dla okna o szer. $2,0\text{ m}$

rys. 10 Rzeczywisty kąt oświetlenia badanego pomieszczenia dla okna o szer. $1,0\text{ m}$

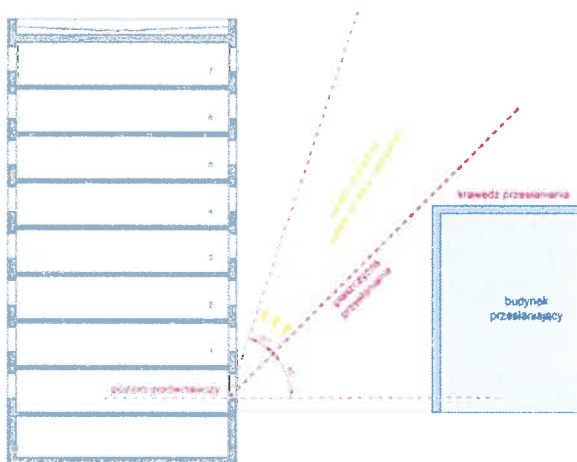

rys. 11 Rzeczywisty kąt oświetlenia badanego pomieszczenia dla okna o szer. $2,0\text{ m}$

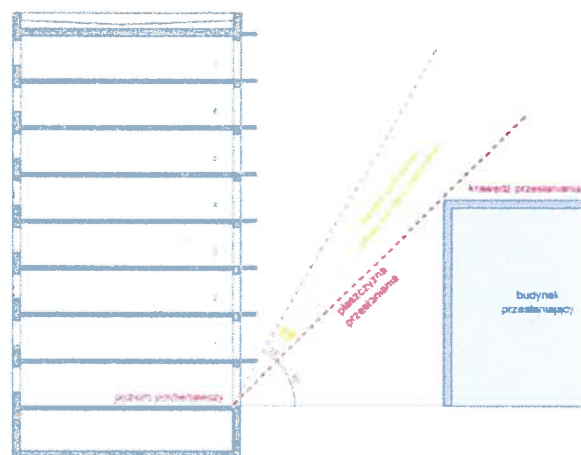
Można zauważyć, że **rzeczywisty** kąt, przez jaki światło wpada do badanego pomieszczenia w pierwszym przypadku wynosi 100° , a w drugim 135° . Należy podkreślić, iż przepis § 13 WT reguluje w sposób ścisły jedynie kąt, pod jakim ma wpadać światło w płaszczyźnie poziomej, natomiast **w żaden sposób** nie określa kąta, pod jakim światło powinno wpadać do badanego pomieszczenia w płaszczyźnie pionowej. Jakkolwiek, zgodnie z pkt 1 ppkt 1) lit. a) – dolne ramię kąta wykreślonego w płaszczyźnie pionowej jest ściśle określone – wynosi bowiem 45°

względem poziomej płaszczyzny dolnej krawędzi badanego okna (dla budynków poza zabudową śródmiejską, zgodnie z zasadą, że budynek przesłaniający powinien stać w odległości wprost proporcjonalnej do wysokości przesłaniania) – to górne ramię tego kąta – a co za tym idzie również miara kąta pomiędzy oboma jego ramionami **w żaden sposób nie jest określona.**

Na poniższych ilustracjach przedstawiono kąt, pod jakim rozproszone światło dzienne wpada do badanego pomieszczenia w płaszczyźnie pionowej. W obu wariantach dolne ramię takiego kąta nachylone jest do płaszczyzny porównawczej pod kątem 45° (dla obszarów poza zabudową śródmiejską), natomiast górne ramię kąta w pierwszym przypadku ograniczone jest zewnętrzną krawędzią nadproża badanego okna, a w drugim przypadku dolną krawędzią płyty balkonowej znajdującej się ponad badanym oknem.

rys. 12 Kąt pod jakim wpada światło w płaszczyźnie pionowej, ograniczony krawędzią nadproża badanego okna.

rys. 13 Kąt pod jakim wpada światło w płaszczyźnie pionowej, ograniczony krawędzią balkonu znajdującego się nad badanym oknem.

A zatem w pierwszym przypadku, miara wewnętrznego kąta ograniczonego górnym i dolnym jego ramieniem będzie wynosić 27° , natomiast w drugim przypadku prawie o połowę mniej tj. 15° . Tym nie mniej parametr naturalnego oświetlenia w obu przypadkach **będzie spełniony**, ponieważ warunkiem decydującym o zapewnieniu właściwych parametrów oświetlenia – zgodnie z treścią § 13 WT – jest usytuowanie najwyższej krawędzi przesłaniania przeciwnego budynku (lub jego przesłaniającej części – pkt 2) znajdującego się naprzeciwko badanego okna **w odpowiedniej odległości od badanego okna.**

Zdaniem autora niniejszej opinii, intencją Ustawodawcy wprowadzającego zapisy zawarte w § 13 Warunków Technicznych było uregulowanie **wzajemnej odległości pomiędzy budynkami** ze względu na zapewnienie odpowiednich zryczałtowanych parametrów oświetlenia pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Rzeczywista ilość światła, która wpada do każdego z pomieszczeń zależy od bardzo wielu czynników, takich jak ekspozycja okna badanego pomieszczenia względem stron świata, szerokość i wysokość okna czy pora roku w której światło wpada do badanego pomieszczenia.

A zatem, w analizie naturalnego oświetlenia (przesłaniania) pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, należy uwzględnić jedynie budynki (lub inne obiekty kubaturowe) znajdujące się naprzeciwko badanego pomieszczenia **z pominięciem elementów** mogących faktycznie ograniczać dostęp do światła dziennego znajdujących się powyżej okna na elewacji badanego budynku takich jak: okap, gzyms krawędź płyty balkonowej czy nadproża badanego okna.

(MK)

Wojciech Dobrzański

arch. **wojciech Dobrzański**

Koordynator Zespołu Rzecznawców
przy Radzie Małopolskiej Okręgowej IARP

Marek Kaszyński

arch. **Marek Kaszyński**

Przewodniczący Rady
Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP

Niniejszy dokument nie stanowi oficjalnej wykładni przepisów prawa i nie może być stosowany jako podstawa prawna do rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach. Opinie i propozycje zawarte w stanowiskach Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP należy traktować jako materiał pomocniczy